

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE *JUSTÍCIA, NO VENJANÇA*

Palau del Parlament, 13 de novembre de 2007

Molt bona tarda. Senyores diputades i senyors diputats; senyor president de l'Associació Pro Memòria als Immolats per la Llibertat a Catalunya; senyor Corbalán, autor del llibre que avui presentem, siguin benvingudes i benvinguts a la seu del poder legislatiu català, que avui té l'honor de collir la presentació del llibre *Justícia, no venjança*, del senyor Joan Corbalán i promogut per l'Associació Pro Memòria als Immolats per la Llibertat a Catalunya, un llibre oportú, diria que molt oportú, un llibre rigorós, un llibre ben documentat que aporta llum on fins ara només hi havia foscor: el cens dels executats pel franquisme al Camp de la Bota i dels enterrats al Fossar de la Pedrera de Montjuïc entre 1939 i 1952.

Volria començar amb el compromís ja explicitat a l'Associació, però el vull fer públic, de repetir de manera anual aquest homenatge. Hem de trobar la data, abans no hem parlat amb l'Associació, ho acabarem de concretar. En memòria justament dels immolats per la llibertat a Catalunya. Em fa efecte que és un acte de justícia. Ja sé que se'n fan altres homenatges en altres indrets, però aquest que es va començar aquí, que de fet ja s'havia fet en alguna ocasió en altres legislatures, crec que és hora també de institucionalitzar-lo i de fer-lo de manera regular. Per tant, començo les meves paraules amb aquest compromís públic.

I també, si m'ho permeten, deixin-me traslladar-los dues reflexions. La primera, el títol del llibre, que a més a més ve d'un testimoni molt directe: *Justícia, no venjança*. I el torn a repetir: *Justícia, no venjança*, l'encertat títol del llibre que es presenta avui, i també l'ànima, l'esperit últim, amb què Catalunya fa front al procés de recuperació de la memòria històrica.

Els últims anys, el país, amb les seves institucions al capdavant, ha posat fil a l'agulla per rescatar de l'oblit la memòria democràtica. Mai com una revenja, mai. Simplement, perquè no podíem, ni podem, ni volem, acceptar que el silenci pactat de la Transició, un silenci llarg, massa llarg, un silenci dolorós i sostingut,

servís per justificar l'oblit i la injustícia, servís per enterrar o per amagar sota l'estora el que va ser.

Era molt necessari trencar aquest silenci espès per higiene democràtica, però també per respecte als homes i les dones que van ser víctimes de la repressió franquista primer i de aquesta indiferència institucional després. Per reconeixement i per dignitat col·lectiva de país, perquè quan el malson es va acabar la deixadesa i els pactes de la Transició van abandonar un cop més les víctimes i els seus familiars en la marginació i el mutisme.

La segona reflexió: la memòria de la Catalunya democràtica. Aquesta memòria de la Catalunya del passat que es va mantenir fidel a les seves institucions i, sobretot, als valors de la República té des de fa uns dies una nova institució que la defensa i la promou. El 24 d'octubre el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei del Memorial Democràtic per crear el primer òrgan de l'Estat . i que s'hagi aprovat abans a Catalunya que al Congrés dels Diputats, a Madrid, és molt, molt significatiu del valor que té per als catalans el record de aquesta etapa dura i fosca de la història. dedicat a la recuperació de la memòria històrica relativa al període comprès entre el 1931 i el 1980.

Amb aquest nou organisme s'impulsaran, doncs, polítiques públiques de rescat, de commemoració i de foment de la memòria democràtica, i també del coneixement de les etapes de la Segona República, la Generalitat republicana i la Guerra Civil. La Llei inclou també un altre aspecte essencial: les víctimes i la seva memòria emocional.

Els anys de la dictadura franquista van lligats a conceptes com la fam, la por, la violència o la mort. Explicar les conseqüències de aquesta repressió és la millor manera de reconèixer i fer justícia a les catalanes i els catalans que van defensar la llibertat i els drets del poble català.

Per això és tant important la recuperació de la memòria històrica; per això cal rescatar els papers confiscats, com els que queden a l'arxiu de Salamanca, i els sumaris i les sentències de mort, tal com fa aquest llibre; per això cal obrir fosses comunes i identificar les persones assassinades; per això cal també continuar demanant amb fermesa l'anul·lació del fals judici al president Companys,

assassinat perquè era el nostre president democràtic, perquè ell representava Catalunya, perquè era i és un símbol de la bast de aquella repressió. I com el judici del president Companys, tants i tantes altres de persones que van donar la seva vida per Catalunya i la llibertat.

Abans de acabar deixin que maduri uns instants en el contingut del llibre, malgrat que ja se n'ha fet alguna referència i el seu autor, el senyor Corbalán, n'ha parlat a bastament.

Justícia, no venjança és un document històric de molt valor per al país, no solament perquè conté el resultat de la magnífica investigació històrica sobre el cens dels més de 1.700 republicans afusellats al Camp de la Bota i dels enterrats al Fossar de la Pedrera, sinó perquè recull testimonis, el testimoni, molt preuat, dels familiars de aquestes persones.

Hi trobaran històries personals; hi trobaran tragèdies familiars; hi trobaran records i retalls de les vides que van ser truncades per defensar uns ideals, uns ideals democràtics; hi trobaran, en definitiva, el relat viu de la memòria emocional, la que ens aproxima precisament a les persones, als noms i als cognoms dels qui van perdre la vida per la llibertat de Catalunya.

Els ho recomano de tot cor: llegeixin aquest llibre amb atenció. Potser de aquesta manera, segur, els ideals i els somnis dels qui van ser assassinats pel feixisme es faran més realitat.

I abans que l'autor del llibre feia referència al diari de Jaume Riera, un diari que té episodis diversos. Jo, evidentment, triaria molts paràgrafs de aquest llibre per llegir-los ara i aquí perquè en quedés encara un testimoni més, però ja que ell ha fet referència al diari de Jaume Riera deixin-me llegir el final. És escrit en castellà, explica el llibre que segurament per una qüestió de prudència, perquè si els carcellers li haguessin enganxat el diari les conseqüències encara haurien pogut ser molt pitjors. A més, explica tot el procés de detenció. Però el final és bastant..., en fi, i fa posar la pell de gallina.

Però permetin-me que els ho llegeixi: «Son las cuatro de la tarde y viene la Guardia Civil. Nos pone las esposas y subimos al autocar. Nos llevan otra vez a la Modelo. Nos trasladan a la cuarta galería, celda 307. Nos ponen diez en la

celda: a Franciso Amigó y a mi, El Drapaire, de Molins de Rei, cuatro de Cardedeu, uno de Barcelona, otro de Caldes de Montbui y uno de Vilafranca del Penedés. Todos diez con la misma condena de muerte. En el marco de la puerta nos ponen las fatídicas iniciales: CM. Quiere decir «condenados a muerte». Pasamos los días bastante bien, pues todos son buenos amigos y muy tranquilos, y, a más, las impresiones son buenas, y esto nos hace buen efecto, esperando a que recibamos una buena noticia. Somos el día 6 y no podemos salir de la celda. Veremos lo que pasará.» I el que va passar es que els van afusellar.

Doncs bé, per homenatjar aquesta i totes les persones que surten en aquest llibre, i tantes i tantes més, els convido a participar en la fira floral que tot seguit farem al Monument als Immolats per la Llibertat a Catalunya, que farem al pati de la biblioteca del Parlament.

Moltes gràcies a l'Associació per la seva constància, per la seva tossuderia ben entesa; moltes gràcies a l'autor per aquest magnífic testimoni, i moltes gràcies a tots vostès per compartir aquesta estona, ja que em fa l'efecte que és de justícia homenatjar la gent que va permetre que avui siguem aquí.

Moltes gràcies.